

Riigikogu kultuurikomisjoni istungi protokoll nr 160

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 08. juuni 2026

Algus 11.10, lõpp 12.55

Juhataja: Liina Kersna (esimees)

Protokollija: Merje Noorlind (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Vadim Belobrovtsev, Helle-Moonika Helme, Madis Kallas, Signe Kivi, Tõnis Lukas, Margit Sutrop, Kadri Tali

Komisjoni ametnikud: Carina Rikart (nõunik-sekretariaadijuhataja), Helena Pihlakas (nõunik)

Kutsutud: Kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste asekanstler Eili Lepik, rahvakultuurinõunik Eino Pedanik ja õigus- ja haldusosakonna juhataja Merle Põld

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni, Jaak Aabi, Ester Karuse, Tanel Kiige, Andre Hanimäe, Züleyxa Izmailova algatatud Eesti Rahvusringhäälingu seaduse muutmise seaduse eelnõu (819 SE) teise lugemise ettevalmistamine
3. Vabariigi Valitsuse algatatud keeleseaduse, riigilõivuseaduse ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (740 SE) teise lugemise ettevalmistamine
4. Vabariigi Valitsuse algatatud kõrgharidusseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (849 SE) teise lugemise ettevalmistamine
5. Isamaa fraktsiooni algatatud laulu- ja tantsupeoseaduse eelnõu (598 SE) teise lugemise ettevalmistamine
6. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Liina Kersna tegi ettepaneku täiendada esmaspäeva, 08.06 istungi päevakorda punktiga 2 (Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni, Jaak Aabi, Ester Karuse, Tanel Kiige, Andre Hanimäe, Züleyxa Izmailova algatatud Eesti Rahvusringhäälingu seaduse muutmise seaduse eelnõu (819 SE) teise lugemise ettevalmistamine ning kinnitada nädala töökava järgmiselt:

Komisjoni istung esmaspäev, 8.06.2026 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni, Jaak Aabi, Ester Karuse, Tanel Kiige, Andre Hanimäe, Züleyxa Izmailova algatatud Eesti Rahvusringhäälingu seaduse muutmise seaduse eelnõu (819 SE) teise lugemise ettevalmistamine
3. Vabariigi Valitsuse algatatud keeleseaduse, riigilõivuseaduse ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (740 SE) teise lugemise ettevalmistamine

4. Vabariigi Valitsuse algatatud kõrgharidusseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (849 SE) teise lugemise ettevalmistamine
5. Isamaa fraktsiooni algatatud laulu- ja tantsupeoseaduse eelnõu (598 SE) teise lugemise ettevalmistamine
6. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 9.06.2026 kell 14.00

1. Vabariigi Valitsuse algatatud rahvaraamatukogu seaduse eelnõu (877 SE) teise lugemise ettevalmistamine
2. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Vadim Belobrovtsev, Helle-Moonika Helme, Madis Kallas, Liina Kersna, Signe Kivi, Tõnis Lukas, Margit Sutrop, Kadri Tali).

2. Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni, Jaak Aabi, Ester Karuse, Tanel Kiige, Andre Hanimäe, Züleyxa Izmailova algatatud Eesti Rahvusringhäälingu seaduse muutmise seaduse eelnõu (819 SE) teise lugemise ettevalmistamine

Liina Kersna tegi ettepaneku nimetada Signe Kivi asemel juhtivkomisjoni esindajaks komisjoni esimees.

Otsustati:

2.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Liina Kersna (konsensus: Vadim Belobrovtsev, Helle-Moonika Helme, Madis Kallas, Liina Kersna, Signe Kivi, Tõnis Lukas, Margit Sutrop, Kadri Tali).

3. Vabariigi Valitsuse algatatud keeleseaduse, riigilõivuseaduse ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (740 SE) teise lugemise ettevalmistamine

Liina Kersna avas päevakorrapunkti arutelu.

L. Kersna selgitas, et kultuurikomisjon toetas 1. juuni istungil ühe sätte kohta esitatud kahte erinevat muudatusettepanekut. Kuna tegemist on üksteist välistavate ettepanekutega, pani L. Kersna muudatusettepaneku nr 1 uuesti hääletusele.

1. Täiendada eelnõu §-i 1 uute punktidega 1 ja 2 (muutes järgnevate punktide numeratsiooni) järgmises sõnastuses:

„1) paragrahvi 3 lõike 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Riik toetab eesti keele piirkondlike erikujude (edaspidi *murdekeel*) ja eesti keele piirkonnakeele ehk lõunaestli piirkonnakeele, milleks on võru, seto, mulgi ja tartu keel (edaspidi *lõunaestli piirkonnakeel*) kaitset, kasutamist ja arendamist.”;

1) paragrahvi 4 lõike 1 kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Murdekeele ja lõunaestli piirkonnakeele põlisel kasutuselal võib kirjakeele normi kohasele tekstile lisada samasisulise teksti vastavas murdekeeles või lõunaestli piirkonnakeeles.”;

Selgitus: Muudatusettepaneku eesmärgiks on tagada eesti keele mitmekesisuse kaitse, tunnustades ja toetades lõunaestli keelt kui põlist piirkonnakeelt. Muudatusettepanek lähtub kogukondade ja keeleteadlaste korduvatest taotlustest anda lõunaestli keelevariantidele (võru, seto, mulgi ja tartu keel) tugevam seadusandlik staatus ning

sätestada keeleteaduses lõunaeesti keel eesti keele piirkonnakeelena. Nii põhiseadus kui keeleteadus näevad ette, et riigikeeleks on eesti keel. Põhiseaduse preambul sätestab kohustuse tagada eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimine. Lõunaeesti keel kuulub eesti keele ajaloolise ja kultuurilise mitmekesisuse hulka ning ei asetse muudatusettepanekuga eesti keele kõrvale. Lõunaeesti keele tunnustamine eesti keele piirkonnakeelena tagab selle kestlikkuse ja arengu ning aitab tugevdada paikkondlikku kultuurilist identiteeti.

Ando Kiviberg
Juku-Kalle Raid
Andrus Seeme
Mait Klaassen
Maido Ruusmann
Anti Allas
Riina Sikkut
Ants Frosch
Rain Epler
Helle-Moonika Helme
Irja Lutsar
Riina Solman
Lauri Läänemets
Tiit Maran
Reili Rand
Andre Hanimägi
Lauri Hussar
Madis Kallas
Leo Kunnas

Juhtivkomisjon: JÄTTA ARVESTAMATA (muudatusettepaneku poolt 3: Helle-Moonika Helme, Madis Kallas, Vadim Belobrovtsev; vastu 4: Margit Sutrop, Liina Kersna, Signe Kivi, Kadri Tali; erapooletuid 0)
 Tõnis Lukas ei hääletanud.

4. Vabariigi Valitsuse algatatud kõrgharidusseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (849 SE) teise lugemise ettevalmistamine

Liina Kersna avas päevakorrapunkti arutelu.

Carina Rikart juhtis tähelepanu, et 1. juunil komisjoni poolt toetuse saanud muudatusettepanekut on tehniliselt täpsustatud seaduse jõustumise sätete osas. Jõustumissätete täpsustamine tuleneb otseselt heakskiidetud muudatustest, seega muudatused on omavahel seotud ja need tuleb muudatusettepanekus kokku panna. Muudatusettepanekut ei pea uuesti hääletama, kui komisjon on täpsustusega nõus. Eelnõusse on lisatud ka keeletoimetaja parandused, mis on alla joonitud.

1. Eelnõus teha järgmised muudatused:

1.1. Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 11 (muutes järgnevate punktide numeratsiooni) järgmises sõnastuses:

„11) paragrahvi 21 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kutseõppe korraldamisele rakenduskõrgkoolis kohaldatakse kutseõppeasutuse seaduses sätestatud osas, mis käsitleb:

1) õppekava;

- 2) õppekorraldust, välja arvatud õpilase koolist väljaarvamine;
- 3) õpetajaid, välja arvatud kutseõppeasutuse seaduse § 38 lõigetes 7 ja 8 sätestatu;
- 4) rahastamist;
- 5) kutseõppe läbiviimise õigust.“;“

1.2. Täiendada eelnõu uue §-ga 3 (muutes järgnevate §-de numeratsiooni) järgmises sõnastuses:

„§ 3. Kutseõppeasutuse seaduse muutmine

Kutseõppeasutuse seaduse § 14¹ lõike 1 esimeses lauses asendatakse sõna „kuue“ sõnaga „seitsme“.

1.3. Muuta eelnõu pealkiri ja sõnastada järgmiselt:

„Kõrgharidusseaduse muutmise ja sellega seondvalt teiste seaduste muutmise seadus“;

1.4. Muuta eelnõu § 5 järgmises sõnastuses:

„§ 5. Seaduse jõustumine

Käesoleva seaduse § 1 punktid 2, 3, 4 ja 20 ning § 4 jõustuvad 2027. aasta 1. jaanuaril.“.

Selgitus: Muudatusega muudetakse kõrgharidusseaduse § 21 lõiget 5. Seaduseelnõuga täpsustatakse kõrgharidusseaduse § 21 lõiget 5, et vältida kutseõppeasutuse seaduses sätestatud kutseõpetajate karjäärimudeli laienemist rakenduskõrgkoolidele.

Rakenduskõrgkoolide akadeemiliste ametikohtade ja tasustamise süsteem põhineb kõrghariduse õppejõudude karjäärimudelil ning erineb sisuliselt kutseõppeasutustes kohaldatavast õpetajate karjäärimudelist. Praktikas õpetavad rakenduskõrgkoolides sageli samad õppejõud nii kõrgharidusõppes kui ka kutseõppes. Kutseõpetajate karjäärimudeli kohaldamine rakenduskõrgkoolides looks olukorra, kus ühe ja sama töötaja suhtes tuleks rakendada kahte erinevat karjäärimudelit ja tasustamise loogikat, mis ei ole kooskõlas rakenduskõrgkoolide töökorralduse ega akadeemiliste ametikohtade süsteemiga ning suurendab õiguslikke ja tööõiguslikke riske. Seetõttu nähakse ette, et rakenduskõrgkoolide puhul ei kohaldata kutseõppeasutuse seaduse § 38 lõigetes 7 ja 8 sätestatud kutseõpetajate karjäärimudelit ning säilitatakse rakenduskõrgkoolide ühtne akadeemiliste ametikohtade süsteem.

Samuti jäetakse § 21 lõike 5 loetelust välja kutseõppe kvaliteedi hindamist käsitlevad sätted. Rakenduskõrgkoolides hinnatakse kutseõppe kvaliteeti kõrghariduse institutsionaalse akrediteerimise raames, mis võimaldab hinnata õpet tervikuna ning väldib paralleelsete kvaliteedihindamise süsteemide rakendamist samas asutuses. Muudatus suurendab õigusselgust, väldib regulatiivset dubleerimist ning on kooskõlas rakenduskõrgkoolide toimeelooikaga.

Kutseõppeasutuse seaduse § 14¹ lõike 1 muudatuse eesmärk on ühtlustada kutseõppe kvaliteedi hindamise periood kõrghariduse institutsionaalse akrediteerimise perioodiga. Kehtiva kõrgharidusseaduse § 38 lõike 2 kohaselt korraldatakse kõrgkooli institutsionaalne akrediteerimine vähemalt kord seitsme aasta jooksul. Samas kehtiv kutseõppeasutuse seaduse § 14¹ lõige 1 sätestab, et kutseõppe kvaliteedi hindamise sageduseks on üks kord kuue aasta jooksul. Kuna rakenduskõrgkoolide puhul loobutakse edaspidi kutseõppe eraldiseisvast kvaliteedi hindamisest ning kutseõppe kvaliteeti hinnatakse institutsionaalse akrediteerimise raames (KHAS § 21 lõike 5 muudatus), on vajalik viia hindamistsükliid omavahel vastavusse.

Hindamisperioodi pikendamine seitsmele aastale tagab haridussüsteemi ülese ühtse välishindamise rütmi, vähendab õppeasutuste halduskoormust ning võimaldab Haridus- ja Noorteametil (KutÕS § 14¹ lõige 2) ja Kõrghariduse Kvaliteediagentuuril (KHaS § 37 lõige 2) planeerida ressursse efektiivsemalt ja sünkroniseeritult. Muudatus toetab haridusvaldkonna välishindamise terviklikku käsitlust, kus institutsiooni võimekust hinnatakse samadel alustel ja sagedusega sõltumata pakutavatest õppetasetest.

Kutseõppe kvaliteedi hindamise perioodi pikendamine toetab kvaliteedihindamise terviklikku käsitlust haridusvaldkonnas, kus põhirõhk on õppeasutuse regulaarsel enesehindamisel kokku lepitud kvaliteedikriteeriumite alusel ning väline tagasiside kord seitsme aasta jooksul pakub asjatundlikku arengutuge.

Vastavalt kvaliteedihindamise heale tavale viib Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur (HAKA) hindamisperioodi jooksul ellu ka õppeasutuse arengut toetavaid järeltegevusi, mille raames hinnatakse muuhulgas õppeasutuse toimetulekut välishindamisel tehtud ettepanekutega ning luuakse võimalusi õppida nii üksteiselt kui rahvusvahelistest praktikatest. Senised kutseõppe kvaliteedihindamise tulemused kinnitavad, et õppeasutustes on välja kujunenud toimivad kvaliteedisüsteemid.

Kultuurikomisjon

5. Isamaa fraktsiooni algatatud laulu- ja tantsupeoseaduse eelnõu (598 SE) teise lugemise ettevalmistamine

Liina Kersna avas päevakorrapunkti arutelu ning sõnas, et kavas on eelnõule esitatud muudatusettepanekute arutelu.

Eili Lepik sõnas, et Vabariigi Valitsus (VV) ei toeta esitatud eelnõu. Kultuuriministeerium (KUM) kommenteerib eelnõu ja muudatusettepanekuid oma pädevuse piires.

1. Muuta paragrahv 1 ja sõnastada see järgmiselt:

“§ 1. Seaduse reguleerimisala

Käesolevas seaduses sätestatakse laulu- ja tantsupeoliikumise staatus, üldlaulu- ja tantsupeo ning noorte laulu- ja tantsupeo korraldamise põhimõtted ja määratakse kindlaks riigi ja kohalike omavalitsuste rahalised ja korralduslikud kohustused laulu- ja tantsupeo traditsiooni elujõulisuse tagamisel.”

Eesti Kooriühingu ettepanek

Tõnis Lukas selgitas, et ettepanekud on esitanud Eesti Kooriühing, aga need on valminud mitmete ühingute koostöös (Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse, Eesti Kooriühingu ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsiga). Analüüsi ja arutelude tulemusena, lähtuvalt nii reaalsest praktikast kui ka valdkonna vajadustest, on muudatusettepaneku põhieesmärk nimetada seaduse tekstis selgelt laulu- ja tantsupeoliikumine.

Merle Põld tutvustas [KUM kommentaare muudatusettepanekute kohta](#).

M. Põld selgitas, et KUM ei kommenteerinud muudatusi üksikhaaval, vaid lähtus seisukohast, et VV ei toeta eelnõu ega laulu- ja tantsupeo reguleerimist eraldi seadusega. KUM hinnangul on tegemist vaimse kultuuripärandi ja elava traditsiooniga, mida riik ei peaks ülevaalt alla täpselt määratlema, sest see võib piirata traditsiooni arengut. Vaimse kultuuripärandiga seonduv on reguleeritud ka muinsuskaitseaduse §-s 5. Laulu- ja tantsupidu kujundavad eeskätt traditsiooni kandjad. Riigi roll on luua tingimused selle elujõulisuse tagamiseks. Ministeeriumi hinnangul on kehtiv õiguslik raamistik selleks piisav ning traditsiooni

hoidmine on kogu ühiskonna, mitte üksnes riigi ülesanne.

Tõnis Lukas sõnas, et Eesti, Läti ning Leedu laulu- ja tantsupeo traditsioon kuulub ühiselt UNESCO vaimse kultuuripärandi nimekirja ning Läti ja Leedu on selle kaitseks ka vastavad seadused vastu võtnud. T. Lukas leidis, et seadus peaks arvestama traditsioonikandjate ja osalejate panust nii peo korralduses kui ka sisu kujundamises.

Eino Pedanik tõi esile Läti Kultuuriakadeemia professori Anda Laķe uuringu inimeste hoiakute kohta, et Lätis ja Leedus, kus traditsiooni reguleerib seadus, oodatakse suuremat rolli riigilt. Eestis aga veab protsessi eelkõige rahvas ise, mis on positiivne.

Kadri Tali küsis, kas seadus hakkaks edaspidi määrama, kes võib peol osaleda.

Tõnis Lukas vastas, et eelnõu ei reguleeri peo kava ega otsusta konkreetsete osalejate üle. Eelnõus on näiteks võimlemisrühmad käsitletud peo osana. Ettepaneku 1 kohaselt oleksid nad külalised ning neile ei laieneks laulu- ja tantsupeoliikumise kollektiividele ega ettevalmistajatele mõeldud toetusmehhanismid.

Kadri Tali sõnul kinnitab T. Lukase vastus tema muret. K. Tali rõhutas, et kultuuris osalemine ei tohiks sõltuda kellegi suvast ega seaduse kitsendavast tõlgendusest.

Eino Pedanik märkis, et kehtivates toetussüsteemides arvestatakse ka võimlejate vajadustega. Aastaringset toetust nad ei saa, kuid peo ettevalmistuse käigus siiski saavad toetust.

Signe Kivi sõnul on arutelu käigus üha selgemalt ilmnunud vajadus põhimõtted korrektselt läbi mõelda. S. Kivi avaldas kahtlust, kas laulu- ja tantsupeo traditsiooni on võimalik või vajalik seaduse raamidesse mahutada.

2. Muuta eelnõu paragrahv 3 lõikeid 1 ja 2 ning sõnastada need järgmiselt:

“(1) Laulu- ja tantsupeo staatus on eesti koori- ja orkestrimuusika ning rahvatantsu traditsiooni hoidmine ning arendamine.

(2) Laulu- ja tantsupeo traditsiooni eesmärk on olla eesti kultuurilise ja paikkondliku identiteedi lahutamatu osa ja sellisena kestes luua eeldus eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimiseks läbi aegade.”

Eesti Kooriühingu ettepanek

Tõnis Lukas sõnas, et ei ole ettepaneku vastu. T. Lukas lisas, et kui komisjon ei soovi võimlemisrühmi regulatsiooni alt välja jätta, tuleks toetada eelnõu algset varianti, milles nad on hõlmatud.

3. Lisada paragrahv 3 lõige 6 sõnastuses:

“(6) Laulu- ja tantsupeoliikumise eest vastutavad koori- ja orkestrimuusika ning rahvatantsu katusorganisatsioonid.”

Eesti Kooriühingu ettepanek

Merle Põld sõnas, et ettepanek on liiga piirav, sest laulu- ja tantsupeoliikumise eest ei vastuta üksnes katusorganisatsioonid, vaid ka riik, traditsiooni kandvad inimesed ja kollektiivid. Lisaks, „katusorganisatsioon” ei ole õiguslik termin ning jääb ebaselgeks, keda vastutajatena silmas peetakse.

Tõnis Lukas selgitas, et katusorganisatsioonid soovivad oma rolli rõhutada, kuna UNESCO materjalides on traditsiooni hoidmise eest vastutavad organisatsioonid eraldi välja toodud. Eelnõu tekstis seda sätet ei ole ning T. Lukase hinnangul piisab vastavast selgitusest seletuskirjas.

Merle Põld märkis, et esindusorganisatsioonid on mittetulundusühingud, mille loomine, millesse kuulumine ning millega ühinemine on põhiseaduse järgi vabatahtlik. Seetõttu võib eeldus, et tegu peab olema katusorganisatsioonidega, piirata ühinemisvabadust.

Kadri Tali küsis, kas T. Lukas esindab Eesti Kooriühingu ettepanekuid ning toetab neid ka sisuliselt.

Tõnis Lukas vastas, et ta ei soovi organisatsioonidelt tulnud ettepanekuid blokeerida, kuid ei käsitle neid enda ettepanekutena ega võta nende eest vastutust. Tema hinnangul kattuvad osa ettepanekuid eelnõu loogikaga. Katusorganisatsioonide rolli käsitlemiseks peab T. Lukas piisavaks seletuskirja.

Kadri Tali sõnul peab seadusel olema selge eesmärk. Tema sõnul on murettekitav, kui 150-aastast traditsiooni ja kogu kultuurivaldkonda puudutava eelnõu muudatusi esitatakse eelnõu algataja kaudu, kes ei pea neid enda ettepanekuteks ega võta nende eest vastutust.

Eino Pedanik sõnas, et KUM on esindusorganisatsioone süsteemselt toetanud juba 1990. aastate lõpust. Samas on nende roll liikumises piiratud ega hõlma vastutust kogu laulu- ja tantsupeoliikumise eest. Inimesed, kollektiivid ja kooslused tekivad eeskätt kohalikul tasandil, koolide, kultuurikeskuste, rahvamajade või MTÜ-de juures.

Kadri Tali viitas kohtumisele huvirühmadega, kus rõhutati organisatsioonide soovi seaduse järele. K. Tali küsis, mida soovitakse muuta, kuna eelnõu algataja ei toeta esitatud ettepanekuid.

Tõnis Lukas selgitas, et tegemist on ettepanekutega. T. Lukas lisas, et tema ettepanek on konkreetset ettepanekut mitte toetada.

Liina Kersna selgitas, et komisjon arutab hetkel Eesti Kooriühingu ettepanekuid. L. Kersna lisas, et T. Lukas on küll väljendanud üldist toetust Eesti Kooriühingu ettepanekutele, kuid konkreetsete ettepanekute arutelul ei pruugi ta kõiki neist toetada.

4. Muuta eelnõu paragrahv 5 pealkirja ja lõiget 1 ning sõnastada need järgmiselt:

“§ 5. Toetused ja stipendiumid

(1) Laulu- ja tantsupeo traditsiooni hoidmiseks väärtustab riik sellele pürgivate kollektiivide juhtide elukutset, makstes neile ametikohaga kaasnevat riiklikku palgatoetust kultuuriministri kehtestatud korras vähemalt poole ulatuses kõrgharidusega kultuuritöötaja palgaalammäärast. Erilist tähelepanu pööratakse tööle laste ja noortega.”

Eesti Kooriühingu ettepanek

Merle Põld selgitas, et § 5 käsitleb palgatoetusi ja stipendiume, kuid riigil on juba olemas õiguslikud alused kollektiivijuhtide palgatoetuseks ning kollektiivide ja esindusorganisatsioonide toetamiseks. Palgatoetuse meede kehtib alates 2021. aastast ning vajaduse korral saab riigieelarve seaduse alusel kehtestada ka stipendiume. Konkreetne säte on deklaratiivne ega sisalada volitusnormi ministri või valitsusele määruse kehtestamiseks.

Liina Kersna küsis, kui suur on kehtiv palgatoetus.

Merle Põld selgitas, et kõrgharidusega kultuuritöötaja palga alammäär ei ole seaduse alusel kehtestatud. Kultuuritöötajate palga alammäär kehtib KUMi valitsemisalas ministri otsuse alusel ega laiene sellest väljapoole. Seetõttu ei saa seaduses viidata alammääradele, mida seaduse tasandil ei ole olemas.

Liina Kersna küsis, kui suur on kehtiv palgatoetus ning kuidas see suhestub ministri määratud kultuuritöötaja palga alammääraga.

Eino Pedanik vastas, et toetusmeede on kehtestatud kultuuriministri määrusega ja lähtub ministri kokkulepitud kultuuritöötaja miinimumtasust, mis on praegu 1720 eurot. Selle alusel on tunnitasuks arvestatud 19,05 eurot. Riik hüvitab tööjõukuludest kuni 50%, et soodustada tööandjate poolt mõistliku tasu maksmist.

Liina Kersna küsis, kas muudatusettepaneku kohaselt peaks riik kompenseerima kuni 50% kokkulepitud miinimumtasust (1720 eurot) ning kas esitatud ettepanek teeb olukorra paremaks või mitte.

Eino Pedanik vastas, et täiskoormusega kollektiivijuhte on väga vähe. Enamasti tehakse juhendamist põhitöö kõrvalt ning tasu arvestatakse tunnipõhiselt. Seetõttu võib ettepaneku sõnastus olla eksitav.

Merle Põld lisas, et kehtiv süsteem on paindlikum, sest arvestab koori- ja tantsujuhtide tegelikku töökoormust ning võimaldab toetust tunnipõhiselt. Ettepanekust ei selgu, kas arvestus lähtuks täistööajast või tegelikust töömahust.

Tõnis Lukas selgitas, et palgatoetuse põhimõtte seaduse tasemele tõstmise eesmärk on anda valdkonnale tulevikukindlus. Kavandatud sõnastus ei muuda lepinguid vähem paindlikuks, sest ka teistes valdkondades arvestatakse osalise töötaja ja tunnikoormusega. T. Lukas tõi võrdluseks treenerite toetuse, mida oli võimalik ministeeriumi tasandil eelarvelistel põhjustel vähendada, mistõttu seaduse tasandil oleks palgatoetuse põhimõtte paremini kaitstud. T. Lukas lisas, et ettepanek erineb algsest tekstist peamiselt selle poolest, et sellest on välja jäetud kollektiivijuhtide loetelu, sh võimlemisrühmade juhid, kuid sisuliselt jääb säte samaks.

Kadri Tali sõnas, et koorijuhtimise õppijaid on varasemaga võrreldes oluliselt vähem, sest erialal puudub piisav sissetulek ja selge väljund. Koorijuhtide jätkusuutlik rahastamine tuleb lahendada sarnaselt treenerite toetamisele. K. Tali lisas, et laulu- ja tantsupeo vormid muutuvad kiiresti, sh lisandub uusi tantsuliike. Seetõttu on eriti oluline tagada koorijuhtidele kindel rahastus, et inimesed sooviksid seda eriala õppida.

Tõnis Lukas sõnas, et eelnõu eesmärk ongi anda kollektiivijuhtidele palgagarantii ning muuta eriala õppimine atraktiivsemaks. Koori-, orkestri- ja tantsujuhtide ettevalmistuses on kriis ning palgatoetus koos stipendiumidega võiks aidata seda leevendada. Seetõttu toetavadki Eesti Kooriühing ja teised ühendused lahendust, mis aitaks tagada tulevaste tegijate järelkasvu.

Merle Põld selgitas, et KUM on palgatoetuse küsimusega tegelenud ning 2021. aastal loodi ka vastav meede. Ministeeriumi hinnangul ei muuda ettepaneku sõnastus kehtivat olukorda. Samuti ei toeta KUM lahendust, kus seadus sätestaks ühe palgatoetuse miinimumtaseme, sest see seoks riigieelarve järgalt ega arvestaks võimalike muutmisvajadustega. M. Põld lisas, et Rahandusministeerium ei toeta üldjuhul sätteid, mis määravad seaduses täpselt riigieelarvest eraldatava summa. Lisaks ei ole kultuuritöötaja palga alammäär seaduse tasandil määratletud.

Kadri Tali leidis, et liigsed seaduslikud määratlused võivad koorijuhtide ja muusikute algatusi pärssida. Keskmis peaks olema kollektiivijuhtidele tagatud palgatoetus, mis looks võimaluse arendada kollektiive ja pürgida laulupeole.

Margit Sutrop küsis, kui palju jääks ettepaneku tõttu toetusest välja neid koorijuhte, kelle kollektiivid otseselt laulupeole ei pürgi. M. Sutropi sõnul tuleb eristada laia muusikakultuuri baasi toetamist ja tippude väärtustamist. Esimene hõlmab ka kooli muusikaõpetajaid ning vajab tõenäoliselt eraldi meetmeid. Teine seostub laulupeotraditsiooni tiptasemega. M. Sutrop leidis, et valik vajab mõjuanalüüsi, sest ainult eelnõu teksti põhjal ei ole võimalik hinnata, kumb lahendus oleks parem.

Eino Pedanik selgitas, et kehtiv toetusmeede ei keskendu üksnes laulu- ja tantsupeole pääsevatele tippkollektiividele, vaid toetab ka laiemat aluspõhja. Toetust võivad saada ka

kollektiivid, kes osalevad maakonna-, piirkonna- või liigiüritustel, näiteks mees-, nais- ja segakooride päevadel.

Kadri Tali märkis, et koorijuhil ei pruugi pedagoogilise kvalifikatsioonita olla võimalik töötada kooli muusikaõpetajana ning minimaalne palgatoetus ei lahenda järelkasvu probleemi, kui erialal puudub selge tööalane väljund. K. Tali hinnangul vajab tegelik probleem täpsustamist.

Liina Kersna sõnul ei saa eeldada, et koorijuhtimist õppinud inimene on kohe ka pedagoog.

Signe Kivi sõnul on arutelu toonud esile laiema küsimuse koorijuhi ja muusikaõpetaja õpitee ning pädevuste kohta. S. Kivi sõnul vajab ka koorijuht pedagoogilisi oskusi ning tõstatas küsimuse, miks varem ühendatud rollid on nüüd eristunud. S. Kivi leidis, et õpetajate puuduse, väikeste koolide ja laulupeotraditsiooni probleemide lahendamisel võib liigne seadustamine tekitada uusi takistusi.

Kadri Tali sõnas, et koorijuhi kutse ja pedagoogiline pädevus on erinevad asjad. Paljud koorijuhid suudavad olla muusikaõpetajad, aga vähesed muusikaõpetajad saavad olla koorijuhid.

Liina Kersna sõnas, et komisjon soovib endale selgeks teha, kuidas kujunevad õpiteed koorijuhiks, muusikaõpetajaks ning mõlema pädevuse omandamiseks.

5. Lisada paragrahv 5 lõige 3 sõnastuses:

“(3) Laulu- ja tantsupeoliikumise järjepidevuse tagamiseks toetab riik ettevalmistusprotsessis osalevaid kollektiive, makstes neile tegevustoetust.”

Eesti Kooriühingu ettepanek

Merle Põld selgitas, et ettevalmistusprotsessis osalevate kollektiivide tegevustoetus on juba olemas ning kehtinud pikka aega. Tegemist on ministri määrusega. M. Põld lisas, et ettepanekus toodud säte ei sisalda toetuse kehtestamise korda ega volitusnormi ning kehtiv toetusmeede on ministeeriumi hinnangul piisav.

Eino Pedanik lisas, et tegevustoetuse kogumaht on ligikaudu 900 000 eurot. Toetus sõltub taotlejate arvust ning on keskmiselt 300-500 eurot kollektiivi kohta aastas. Seda kasutatakse üldkulude katmiseks, õppematerjalide soetamiseks ning kostüümide parandamiseks või täiendamiseks.

Liina Kersna palus T. Lukasel selgitada, kuidas ettepanek mõjutab eelnõu.

Tõnis Lukas vastas, et eelnõus sellist sätet ei ole, kuna see ei loo uut tegevustoetuse vormi.

Liina Kersna küsis, kas on võimalik hinnata ettepaneku eelarvelist mõju.

Tõnis Lukas vastas, ettepanekute eesmärk on tagada laulu- ja tantsupeotraditsiooni kestlikkus ning vältida järeleandmisi hariduse ja ettevalmistuse tasemes. Tema hinnangul ei too kumbki säte kaasa lisaraha, vaid kirjeldab kehtivat olukorda.

6. Täiendada eelnõu paragrahvi 6 uue lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Laulu- ja tantsupeo kunstilised juhid koostöös enda valitud kunstiliste toimkondadega

loovad võimalused esinejana osaleda erivajadusega lauljale, tantsijale, muusikule ja võimlejale või nende kollektiividele.”.

Selgitus: „Laulu- ja tantsupidude traditsioon on eesti kultuurilise ja paindlikuidentiteedi lahutamatu osa ja sellisena kestes eeldus eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimiseks läbi aegade“ ütleb eelnõu paragrahvi 3 lõige 2. Täpselt sama moodi on Eesti ühiskonna lahutamatu osa iga inimene sõltumata tema mistahes eripärast või erivajadusest. Erivajadusega inimesed ei pea korraldama alternatiivset laulu- ja tantsupidu saamaks võimaluse esineda. Laulu- ja tantsupidu saab ja peab leidma võimalused läbi kunstiliste juhtide ja toimekondade tagamaks osalemise

erivajadustega esinejatele, kes vastavad eelnõu § 6 lõikes 2 toodud tingimustele kollektiivi liikmetena kui eraldi kollektiividena, mis on moodustunud erivajadusega inimestest. Näiteks liikumis- või nägemispuue ei takista kuidagi laulmist aga ka viipekeele koor saab kogu laulupeo etendusele anda lisandväärtust, näidata üles hoolivust ja mitmekesisuse aktsepteerimist.

On elementaarne, et füüsiline ligipääs on tagatud erivajadusega esinejale, kes on tingimustele vastava kollektiivi liige. Vaatamata sellele on jätkuvalt olnud muresid ka füüsilise ligipääsuga, eeldusel, et selle mure lahendab § 6 lõige 4, mis ei kitsenda kas ligipääsu all on silmas peetud esinejat või külastajat ning füüsilise ligipääsu tagab nimetatud eelnõu säte. Seetõttu saab eelnõust tuleb eelnõud mõista viisil, et füüsilise ligipääsu tagamise kohustus on üldine ja kehtib nii esinejatele kui ka osalejatele.

Signe Riisalo
Jüri Jaanson
Õne Pillak

Eino Pedanik selgitas, et viipekoori laulupeole pääsemise küsimus on saanud laia tähelepanu ning Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus (ELT SA) käsitleb seda tõsiselt. 2028. aasta peo kunstiline toimkond kaalub viipekoori osalemisvõimalusi. Erivajadustega inimesed on pidudel osalenud ka varem, sh nägemispuudega lauljad, ratastoolikasutajad ja vaegkuuljate tantsurühm. Sihtasutus arvestab varasemaid kogemusi ning parandab järk-järgult ligipääsetavust ka pealtvaatajatele, sh viipekeelse tõlke ja rahunemisvõimalustega.

Tõnis Lukas sõnas, et eelnõus on erivajadustega inimeste ligipääsu ja osalejate kaasamise teemat juba puudutatud.

Signe Kivi sõnas, et arutelu erivajadustega inimeste kaasamise üle näitab ühiskonna muutumist ning on vajalik. Tema hinnangul ei peaks kõiki selliseid küsimusi siiski seadusesse kirjutama. S. Kivi tõstas ka küsimuse, kuidas tasakaalustada kvaliteedinõudeid ja traditsiooni jätkumist väiksemates kohtades, kus harjutatakse vähemate võimalustega, kuid hoitakse järjepidevust. S. Kivi arvamusel peaks ELT SA arvestama nii kvaliteeti kui ka seda, et traditsioon ei koonduks üksnes suurematesse keskustesse.

Kadri Tali täpsustas, et dirigentide hinnangul peab laulupeol osalemisel säilima heliline vorm. Viiplemine saab olla kaasatud tõlke- või kaasategemise vormina, kuid see ei asenda laulmist.

K. Tali lisas teadmiseks, et liigiloetelude ja eelarvepiirangute fikseerimine võib muutuda takistuseks, sest peo vormid muutuvad. Näiteks 2028. aasta ühendatud laulu- ja tantsupidu võib selliste piirangutega vastuollu minna.

Tõnis Lukas selgitas, et eelnõus ei ole rahvatantsuliikide loetelu, vaid üksnes viide noorte ja

täiskasvanute rahvatantsurühmadele. Tema sõnul jätkaks Eesti Kooriühingu ja teiste organisatsioonide ettepanek selle loetelu üldse välja.

7. Muuta eelnõu paragrahv 6 pealkirja ja lõikeid 3 ja 4 ning sõnastada need järgmiselt:

“§ 6. Laulu- ja tantsupeol esinejana osalemine

(3) Laulu- ja tantsupeol esinevatele lauljatele, tantsijatele ja pillimängijatele luuakse võimalus osaleda peo ettevalmistusprotsessis.

(4) Laulu- ja tantsupeole luuakse traditsiooni piires ligipääs ka erivajadustega inimestele.”

Eesti Kooriühingu ettepanek

Tõnis Lukas selgitas, et säte vastab varem kõlanud mõttele, et laulu- ja tantsupidu on ka osalejate pidu ning osalejatel peaks olema võimalus ettevalmistusprotsessis kaasa rääkida. Seda kajastab nii eelnõu kui ka ettepanek 7, kuid viimases on sõnastus kitsam. Kavandamise ja ettevalmistamise asemel viidatakse üksnes ettevalmistusprotsessile. Erivajadustega inimeste ligipääsu puhul täpsustab ettepanek, et see luuakse traditsiooni piires. T. Lukas märkis, et otsustus peab jääma kunstiliste toimekondade kätte ning lähtuma sisulistest ja kvaliteedikriteeriumidest.

Eino Pedanik sõnas, et avaliku konkursi kaudu on osalemisvõimalus kõigil kollektiividel, kes vastavad juhendile, mistõttu kavandatud sõnastus ei anna lisaväärtust.

Signe Kivi sõnas, et laulu- ja tantsupeo traditsioon on püsinud ka ilma detailse seadusliku reguleerimiseta. Traditsioon peaks jääma vabaks loomeks, mis arvestab antud hetke ühiskondlikke muutusi. S. Kivi leidis, et peamised mured, järelkasv ja tasustamine, kuuluvad pigem teiste lahenduste ja seaduste alla ning praegusel kujul ei tuleks traditsiooni üle reglementeerida.

Tõnis Lukas sõnas, et eelnõu eesmärk on anda laulu- ja tantsupeoprotsessile pikaajaline garantii, et ei tekiks piirkondlikke, vanuselisi ega ettevalmistuslikke lünki, mida hiljem on raske tasandada. Ühiskond muutub kiiresti ning seetõttu tuleb traditsiooni jätkumiseks kindlustada olulised põhimõtted. Kõik sätted ei pruugi luua uusi algatusi, vaid fikseerivad ka seda, mida soovitakse tulevikus säilitada.

8. Muuta eelnõu paragrahv 7 lõikeid 1 ja 2 ning sõnastada need järgmiselt:

“(1) Laulu- ja tantsupeo repertuaar lähtub kunstilisest kaalutlusest, eesti koori-, orkestri-, rahvamuusika ning rahvatantsu traditsiooni hoidmise ja arendamise ning eesti rahvusliku ja kultuurilise identiteedi edasikandmise vajadusest.

(2) Repertuaari üle otsustavad laulu- ja tantsupeo korraldava rakendusüksuse määratud kunstilised toimekonnad. Rakendusüksus on laulu- ja tantsupeo repertuaari ja korraldust puudutavates küsimustes sõltumatu, arvestades samas kultuurilise järjepidevuse tagamise vajadust.”

Eesti Kooriühingu ettepanek

Eino Pedanik selgitas, et laulu- ja tantsupeo kunstiline juht valitakse avaliku konkursiga, kus hinnatakse tema kontseptsiooni. Seejärel moodustab kunstiline juht meeskonna, kes töötab repertuaari ja õppematerjalidega. Kehtiv süsteem toimib ning varasemate pidude kogemusi, sh repertuaari raskusastme kohta tehtud märkusi, arvestatakse järgmiste pidude ettevalmistamisel.

Merle Põld lisas, et repertuaari kujunemist ei peaks seaduses detailselt kirjeldama, sest see

sünnib koostöös ning liigne reguleerimine võib traditsiooni arengut ja protsessis osalevate isikute eneseteostusvabadust piirata.

Kadri Tali leidis, et katusorganisatsioonide rolli rõhutamine võib ahendada valikuvõimalusi ning koondada kavade ja kunstiliste juhtide määramise kitsa organisatsioonide ringi kätte. Tema hinnangul võivad sellised muudatused pärssida laulupeo kunstilise juhi valiku avatust.

Tõnis Lukas sõnas, et see kindlasti ei ahenda kunstiliste juhtide valikuprintsiipe. Muudatusettepanekul ei ole sellist eesmärki. Lõike 1 ja 2 ümbersõnastused on seotud ainult rühmvõimlemise väljavõtmisega.

9. Võtta eelnõust välja paragrahv 7 lõige 4.

Eesti Kooriühingu ettepanek

Tõnis Lukas sõnas, et toetab esitatud ettepanekut, võtta välja lõige, mis puudutab laulupeo repertuaari valikut.

10. Muuta eelnõu paragrahv 8 ja sõnastada see järgmiselt:

“§ 8. Laulu- ja tantsupeo traditsioonide edendamine noorte seas

Laulu- ja tantsupeol on oluline roll laste ja noorte üldkultuuriliste ning muusika- ja liikumisharjumuste kujundamisel ja väärtustamisel, millest tulenevalt on põhikooli ja gümnaasiumi riiklikes õppekavades laulu- ja tantsupeotraditsiooni toetavad tegevused ning koolipidajad loovad tingimused õpilaste osavõtuks laulu- ja tantsupeoprotsessis osalevate kollektiivide tegevusest koolis või selle lähipiirkonnas.”.

Selgitus: Kuna koorilaulul ja rahvatantsul on oma õpetuslik iva nii koostööoskuste edasiandmisel kui ka kultuurilise silmaringi laiendamisel ning laulu- ja tantsupeotraditsiooni edasikandmisel on lapse varane kokkupuude sellega oluline, luuakse koolide juures selleks võimalused. Muudatusettepaneku algatas Eesti Muusikaõpetajate Liit.

Tõnis Lukas

Samasisuline ettepanek § 8 muutmiseks on Eesti Kooriühingul:

„Muuta eelnõu paragrahv 8 ja sõnastada see järgmiselt:

“§ 8. Laulu- ja tantsupeo traditsioonide edendamine noorte seas

Laulu- ja tantsupeol on oluline roll laste ja noorte üldkultuuriliste ning muusika- ja liikumisharjumuste kujundamisel ja väärtustamisel, millest tulenevalt on põhikooli ja gümnaasiumi riiklikes õppekavades laulu- ja tantsupeotraditsiooni toetavad tegevused ning koolipidajad loovad tingimused õpilaste osavõtuks laulu- ja tantsupeoprotsessis osalevate kollektiivide tegevusest koolis või selle lähipiirkonnas.“.

Merle Põld selgitas, et põhikooli ja gümnaasiumi õppekavad kehtestatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel ning need juba toetavad laulu- ja tantsupeotraditsiooni jätkumist. Seetõttu ei loo ettepanek uut õiguslikku alust. Samas paneks säte kohustuse koolipidajatele, kelleks võivad olla riik, kohalik omavalitsus või eraõiguslik isik, kuid kohustuse täpne sisu ja võimalik rahaline mõju jäävad ebaselgeks. Ministeeriumi hinnangul tuleb arvestada, et kollektiivide loomine on vabatahtlik.

Liina Kersna sõnas, et riikliku kohustuse seadmine eeldab kõigile võrdset rahastamist.

Tõnis Lukas selgitas, et ettepanek lähtub organisatsioonide murest traditsiooni nõrgenemise pärast piirkondades ja koolides. Tema sõnul peaks koolipidaja arvestama laulu- ja rahvatantsutraditsiooni hoidmisega ning vajaduse korral tegema piirkondlikku koostööd, et kollektiivide tegevus püsiks õppetööga seotud.

Merle Põld sõnas, et probleemidel võivad olla sisulised põhjused, kuid üks seadusesäte ei neid ei lahendada.

11. Ühendada paragrahvid 9 ja 10 ning sõnastada see järgmiselt:

“§ 9. Üldlaulu- ja tantsupidude ning noorte laulu- ja tantsupidude toimumise kohad ja perioodilisus

(1) Laulupeo kontserdid toimuvad Tallinna Lauluväljakul.

(2) Tantsupeo kontserdid toimuvad Tallinnas Kalevi Keskstaadionil.

(3) Üldlaulu- ja tantsupidu toimub iga viie aasta tagant. Noorte laulu- ja tantsupidu toimub iga viie aasta tagant üldlaulu- ja tantsupidude vahele jääval perioodil. Erandid kehtestab rakendusüksuse ettepanekul kultuuriminister määrusega.”

Eesti Kooriühingu ettepanek

Eino Pedanik selgitas, et peopaikade valiku teeb ELT SA koos toimkondadega. 2011. aasta noorte tantsupeo kogemus lauluväljakul näitas, et see ei olnud publiku ega tantsijate vaates sobiv lahendus, mistõttu on KUM koos Tallinna Linnavalitsusega panustanud Kalevi staadioni korrastamisse. Samuti on ministeerium toetanud Tallinna Lauluväljaku arendamist. Edasised tööd sõltuvad detailplaneeringust ja vajalikest investeeringutest, et parandada tingimusi esinejatele, osalejatele ning arvestada lauluväljaku kui suurema puhke- ja kultuuriruumi vajadustega.

Merle Põld lisas, et Tallinna Lauluväljaku ja Kalevi staadioni seaduses peopaikadena fikseerimine koormaks teiste isikute vara ning eeldaks tõenäoliselt hüvitusmeetmeid. Praegu kasutatakse ja arendatakse neid paiku koostöös ning ka muudel eesmärkidel, mistõttu jääb ebaselgeks, mida avalik-õiguslik koormus nende kohtade puhul tähendaks.

Liina Kersna küsis, mis reguleerib üldlaulu- ja tantsupeo ning noorte laulu- ja tantsupeo toimumissagedust.

E. Pedanik vastas, et peotsükkel lähtub juubeliaastatest. Üldlaulu- ja tantsupidu seostub 1869. aasta esimese laulupeoga ning noortepidu 1962. aastaga. COVID-i tõttu nihkus mõlema peo korraldus ühe aasta võrra. Seetõttu toimub 2028. aastal erandlik ühendpidu noortele ja täiskasvanutele ning seejärel naastakse tavapärase tsükli juurde.

Liina Kersna küsis, kas sellise seaduse kehtimisel oleks 2028. aasta ühendpeo korraldamine õigusvastane.

Eino Pedanik vastas, et sisuliselt oleks see seadusevastane.

12. Luua paragrahv 10 uues sõnastuses järgmiselt:

“§ 10. Laulu- ja tantsupeoliikumine

(1) Laulu- ja tantsupidude vahelisel perioodil toimuvad järgmised tegevused:

1) harrastuskollektiivide tegevus;

2) repertuaari ettevalmistamine;

3) kooride, rahvatantsurühmade, rahvamuusikakollektiivide ja orkestrite esinemised;

4) koorijuhtide ja juhendajate koolitused;

- 5) maakondlikud, piirkondlikud ja valdkondlikud laulu- ja tantsupeod;
  - 6) teised üritused ja sündmused, mis on suunatud laulu- ja tantsupeotraditsiooni hoidmisele ja arendamisele;
  - 7) esinemiskostüümide ja rahvarõivaste ettevalmistamine.
- (2) Laulu-ja tantsupeoliikumise haripunktiks on mitmepäevased üle-eestilised üld- ja noorte laulu- ja tantsupeod ning nende eelproovid.”

Eesti Kooriühingu ettepanek

Tõnis Lukas selgitas, et ettepanek täpsustab loetelu, jättes sellest välja võimlemisrühmad. Sarnased loetelud on olemas nii Läti kui ka Leedu seadustes, kuid ettepanek ei too kaasa põhimõttelist muudatust.

Merle Põllu sõnul on tegemist ammendava loeteluga ning sellisel juhul justkui muid tegevusi või ettevalmistusi ei tohiks teha.

13. Jagada paragrahv 11 kaheks eraldi paragrahviks ning sõnastada need järgnevalt:

“§ 11. Üldlaulu- ja tantsupeo ning noorte laulu- ja tantsupeo ettevalmistus- ja korraldustöö rahastamine

(1) Riigieelarvest kaetakse järgmised kulud:

1) rakendusüksuse ning koori- ja orkestrimuusika ning rahvatantsu valdkondade katusorganisatsioonide kulud.

(2) Rakendusüksuse eelarvest kaetakse järgmised kulud:

1) üldlaulu- ja tantsupeo ettevalmistamise ja korraldamisega seotud kulud ning esinejate majutus-, toitlustus- ja transpordikulud peo ajal;

2) noorte laulu- ja tantsupeo ettevalmistamise ja korraldamisega seotud kulud ning esinejate majutus-, toitlustus- ja transpordikulud peo ajal.

§ 12. Laulu- ja tantsupeoliikumise rahastamine ja kohalike omavalitsuste ülesanded

(1) Pidude vahelisel ajal iga-aastases riigieelarves ettenähtud rahalised vahendid ei tohi olla väiksemad eelmisel aastal eraldatud vahenditest. Raha kasutatakse järgmiselt:

1) maakondlike, piirkondlike ja valdkondlike laulu- ja tantsupidude kunstiliseks ettevalmistuseks;

2) laulu- ja tantsupeotraditsiooni hoidmiseks ja arendamiseks oluliste muude sündmuste korraldamiseks;

3) kooride ja orkestrite dirigentide ning rahvatantsurühmade ja rahvamuusikaansamblite juhtide palgatoetuse ning sellega kaasneva sotsiaalmaksu maksmiseks;

4) uudisloomingu eest tasumiseks;

5) autoritasude maksmiseks vastavalt seadustes ettenähtud protseduuridele;

6) õppematerjalide ettevalmistamiseks ja väljaandmiseks;

7) repertuaari omandamiseks vajalike eelproovide korraldamiseks;

8) kollektiivide juhendajate täiendõppeks;

9) riigi poolt ette nähtud kollektiivide tegevustoetuse maksmiseks.

(4) Koori, orkestri, rahvamuusikaansambli või rahvatantsurühma asutaja kindlustab kollektiivi tegevuseks vajalikud prooviruumid, proovideks vajaliku tehnilise varustuse, rahvariided või muud kostüümid, repertuaarivihikud ja rahvatantsukirjeldused, dirigendi, juhendaja ja muusikalise saatja töötasu ning transpordi laulu- ja tantsupidude vahelisel ajal.

(5) Laulu- ja tantsupidudele osalema kandideerivate kollektiivide ettevalmistusprotsessi eest vastutavate koori- ja tantsujuhtide täiendav tasustamise toimub riigieelarvest Kultuuriministeeriumi kaudu.

(6) Eraldised käesoleva paragrahvi lg 1 nimetatud kuludeks, samuti §3 lg 5 nimetatud rakendusüksuse tegevuskuludeks laulu- ja tantsupidude vahelisel ajal otsustab Riigikogu menetletavaks eelarveaastaks ja planeerib Kultuuriministeerium vähemalt kolmeks järgmiseks eelarveaastaks ette. Kalendriaastaks varem määratud eraldist ei tohi uue riigieelarve kehtestamisega väheneda.

(7) Kohalikud omavalitsused osalevad üldlaulu- ja tantsupeo ning noorte laulu- ja tantsupeo ettevalmistusprotsessis ning korralduses partneritena vastavalt vajadusele ja võimalusele, toetades ka oma territooriumil tegutsevaid kollektiive.

(8) Muuhulgas tagavad kohalikud omavalitsused või omavalitsusliidud maakonnas üld- ja noortepeo kohapealsete eelproovide korralduse ja peonädalal Tallinnas majutuskoolides maakonna kollektiividele esmaabi, turvalisuse ja muu vajaliku korralduspersonali.

(9) Tallinna linn tagab üld- ja noortepeo peonädala ajal majutuskoolide olemasolu vajalikus mahus koos sööklaruumide ja seal tegutseva toitlustusettevõtte teenindusega.”

Eesti Kooriühingu ettepanek

Eino Pedanik selgitas, et riigieelarvest toetatakse ELTSA-t, peokorraldust ja toetusmeetmeid. Pidudevahelisel ajal on olulised ka kohalikud, piirkondlikud ja liigipeod, mis annavad esinemisvõimaluse suurele peole mittepääsenud kollektiividele ning hoiavad traditsiooni järjepidevust.

Kadri Tali leidis, et kultuurivaldkonna rahastus hajub sageli seminaride, muude sündmuste ja täiendõppe vahel ega jõua piisavalt kooride ja koorijuhtideni. Rahastuse fookus peaks olema kooridel ja koorijuhtidel, mitte katusorganisatsioonide üldkulude suurendamisel.

Tõnis Lukas selgitas, et ettepaneku eesmärk on siduda kulud täpsemalt esinejatega. Osalejate majutus-, toitlustus- ja transpordikulude asemel viidatakse esinejate vastavatele kuludele. Seega keskendub ettepanek esinejatele, mitte kõigile osalejatele.

14. Muuta paragrahvi 12 pealkirja ja lisada lõige 4:

„§ 13. Paikkondlikud ja valdkondlikud laulu- ja tantsupeod

(4) Valdkondlikud laulu- ja tantsupeod toimuvad kolmanda sektori, kohaliku omavalitsuse ning riigi koostöös.“

Eesti Kooriühingu ettepanek

Eino Pedanik märkis, et vahepealsete sündmuste rahastamiseks on olemas eraldi toetusmeede, mis on toiminud juba mitu aastat.

Liina Kersna tänas arutelu eest ning sõnas, et ettepanekute esimene arutelu on läbitud, kuid selgust vajab veel, millistest ettepanekutest võiksid kujuneda kultuurikomisjoni muudatusettepanekud.

Tõnis Lukas sõnas, et osa ettepanekutest olid sisulised ning osad vormilised, kuid üldiselt väljendavad need organisatsioonide selget huvi vastava seaduse vastu.

6. Info ja muud küsimused

Infot ei esitatud ning küsimusi ei tõstatatud

(allkirjastatud digitaalselt)
Liina Kersna
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Merje Noorlind
protokollija